

J E L E N K Ö R.

28. szám.

Pest szombat. ápril 6dikán.

1833.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban ülések, 4 felírás megy a' Felsőházhoz. Kinevezés. Bárta új tisztathatósága. Levelek Zsolna 's K. Sz. Péterről. Dubóczy Katalin †). Anglia (alsó 's felsőházi ülések martz. 19 's 20k. Sinecuristák. Conservativ-párt. Az angol-francia flotta visszatért. Times és Globe a' keleti dolgokról. Portugáliából hírek). Francia (gr. Sebastiani ujalag miniser. Köv. kam. ülés martz. 22k. Gazette de France vák lármaja a' herryi hgnéról. Temps, National és Charivari ügyvivőji elítélve). Németország (levél Berlinből 's egyvelgek). Hollandia. Spanyolország (a' ministerium változása. Kir. rendelet). Portugália (hírek Lisabon 's Oportobul. Tinheira). Elegyhírek. Legujabb Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Martz. 29ikén tartott ülésekben Főrendeink a' vallásos sulytárgyi üzenetnek többi, még hátramaradt fejezetit is elvégzik, majd mindnyájára nézve az iránta kiküldött biztosság véleményét jóváhagyólag. Igy a' III. fejezetre nézve, melly a' csábitásról szól: ha történetnek is némelly átlágások, mellyek iránt igazságos panaszok kelhetnek, semmi sem gátolja azok megszüntetésit nem kérhetni, a' nélkül hogy az 1790ki 26 t. cz. eltöröltetése szükségessé válnék. A' IV. fejezet, mint külön vallásu iskola-intézetekbe vegyes és viszonyos járhatást sürgető: inkább katolikusok sérelme levén 's a' rendsz. munkákban a' nélkül is előforduló, annak rendére utasittatik. Az V. fejezet (a' külföldi egyetemekben tanulhatás engedelmé iránt), mivel részben katolikusokat is érdekel, és szinte a' literariumhoz tartozik, különben pedig már a' mult országgyűléskor nyert kir. válasz értelmeként, mellyben a' RR. akkoron megegyeztek, eddig sem volt tilalmas kellő tehetségekkel felruházott ifjakknak a' külföldön tanulhatás: ha még is ugy tetszenék, a' protestánsokra nézve fölterjeszthetik sérelemként, a' katolikusokra nézve pedig kérelemként. Törvényink a' házassági ujra esketések által megsértve nem levén, a' VI. fejezet mint sérelem nem állhat, hanem mint kérelem, tekintve a' gyermekeket kiknek szülejik elhaltanak, nehogy olly házasságokra is terjesztessék, mellyek tiszta szándékkal, hamisság vagy csalárdságtól mentten 's ollyak által köttetnek, kik csecsemőségük óta más vallásban éltek, különben ha nem illető egyházi személy által eskettek is egybe. A' VII. 's VIII. fejezetet, ha hozzájuk hasonló eseteket fölborandane lehet, a' Főrendek nem ellenzik. A'

IXik, mint elválasztó perekrül szóló, minnekutána abban megtörtént az állapotadás, hogy a' másodszeri házasság tilalmas; az itéletek egybeütkezés kérdése pedig a' törvényi munkálathoz tartozik: kérelemként mehet. Igy a' X. 's XIII. fejezetben említést szükség tenni az egyházi pártfogósági jusok fentartatása 's a' tizedek felől. A' XI. 's XII. fej. egyiránt érdeklik a' katolikusokat is, mi részben ha volnának némelly panaszok, felterjeszthetők. Végre a' XIVik fejezet tárgyazata alig, vagy ha létez is, olly csekély fontosságu, hogy ezen könnyebb 's tanácsosb más uton segiteni, mint talán általa valami bal véleményt támasztani. Két kérelmi függeléke levén az üzenetnek, azok elsőjét, hogy t. i. Horvátországban a' Protestánsoknak polgári jogok engedtesse-nek, mint azok alap törvényeibe vágót, főkép a' Horvátok előleges megegyezése nélkül, a' biztosság javaslata szerint, elmelőztetni itélék a' Főrendek; másikat pedig, hogy t. i. a' katona ezredekhöz protestans tábori papok is alkalmaztassanak, jóváhagyni. Martz. 29, 30, 31, 's ápril 1sőjén a' RR. ker. üléseikben még mindig az urb. legelő elkülönözési kérdés forga vitatás alatt. 30kán délutáni ötödfél órakor elegy ülés volt, mellyben a' már béfejezett négy rendü felírás (az országgyűlés Pestre hozatala, királyi lakás, sorozat 's előkelő sérelmek, és magyar nyelv iránti) legutószor olvastatván fel, 's egyedül a' fens. Nádor által (a' primás nemlétében) aláíratván, szokott mód szerint lepecsételtetett. Ápril 1sőjén a' Főrendek reggeli 11 órakor gyűlvén össze, a' már még tegnapelőtt bevégzett, 's az itélőmester által azóta feltett viszon-üzenetet (a' vallási sulyok iránt), felolvastaták. Kezdő fejezetüel e' válaszoknak kijelentetni kívánák Főrendeink a' Statusoknak: hogy némelly, ez ü-

zenetben foglalt elveik 's kifejezéseik ellen erős észrevételeik volnának, de azokat viszonyos egyesülés idejére halasztják. Egyébiránt a' válasz-üzenet javaslatát egy két szó változtatással elfogadják, 'sa' veszprémi püspök ur szónoklata mellett a' RRnek megvinni határozzák. Felállott ezután az Ország bírása 's ékesszólási sajátságával köszönő beszédet mondott a' főrendü Tábla nevében elölülő Nádor Ö Fenségének, ki olly bölcsen tudá mindnyájok közjóra törekvő czélzatit e' tanácskozási sikamos pályán kívánt egyezéssé mérséklenni 's vezérleni; kinek egyedül tulajdoníthatni most is, mint számtalanszor eddig, tanácskozási illy szerencsés fejezetét 's a' t. A' f. Nádor erre azt válaszolá: hogy bizodalmit ezután is a' Főrendek egyező törekvésik 's munkálatikban, mint a' Haza üdvére ingatlan reményt lövelőkben, helyzendi, mit köz öröm 's tetsző zaj követe. — Egy órakor délután a' RR. is orsz. táblájokhoz ültek, 's a' főlebb mondott főrendi válasz-hozó küldöttséget fogadják, az üzenetet közleírásra utasítván.

Az erdélyi kir. udv. Kancellaria báró Kemény Ferencz előmozdítatásával az erdélyi főkormánynál megürült val. titoknokságra Kabos Daniel ezelőtt Aranyosszék alkirálybiráját nevezé ki.

Bártfa sz. kir. városnak martz. 7—8kán tartott tisztujtása szerint tisztikara következő: főbíró Szepesházy Gáspár, polgármester Tomesányi József, kapitány Huth Sándor, fürdő-biztos Kéler István, új tanácsnokok Zamborszky János, Gutth Sándor, Semsey Károly, Böhm Mihály, Vitkovszky János, Rattvay István, Kulykay János és Krinner Aloiz; főjegyző Petróczy Ferencz, aljegyző Fábry István, pénztárnok Szabó András, ellenőr Csák József, árvák atyja Posch Ádám.

Elj örömkre dicső országunk Nádora József!
Aldani fogja soká Zsolna vidéke neved!

Illy átvilágító felírás diszesité József napján, Zsolna (Trencsényben!) városháza egyik ablakát, a' többi számos hasou szellemü, de latin felírások között, a' városi piac, főbb utcák, de kivált az ujon alapított árvák intézeti épület diszes kivilágosítási közben f. Nádorunk 's Vurum József nyit-

rai püspök ur mint az árvák-intézete nagy részbeni alapítójának névnapjokra hálatiszteleletül. Megelőzé ezt reggel a' fényes isteni szertartás, mellyet a' város jobbad részének és számos vidékiek jelenlétükben Bielek János nyitrai tiszt. kánonok ur ájtatos zengzetek 's mozsár-robajok közt tartá. Hogy pedig ez ünnep emlékezetül később maradéokra is szálljón, ugyan ez alkalommal a' város irománytárából kikerestettek a' piac 's utcák elavult m. nevei, 's illető szögletelyeikre felírtak; az isteni szolgálatot tartott kánonok ur pedig az árvák intézetébe veendő gyermekeket gazdagon megvendéglé. Szent-Péter (Komárom vmgye) martz. 25ikén: Földes urunk mélt. gróf Zichy Miklós ur valamint többi jószágiban, ugy ez urodalmában is szép jeleit adja: miképen törekszik saját köréhez képest legalább alattvalóit emelni ki lassanként azon szorgalmi 's műveltségi alantságból, melly hazánk pór feleit eddiglen jobbadán bélyegzé, fő figyelmét kivált a' serdülő ivadék neveltetésire fordítva. Ugyan is azon kívül, hogy évenként a' szükölködő nevendékeknek szükséges tanulás- vagy írás-szereket saját költségén osztat ki, az idén névszerint 120 könyv írópapiroost, az iskolai próbatételekre megjeleni tartozó urodalmi tiszteinek köteleességökül hagyá: a' jobb tanulók neveit vallás-különség nélkül hozzája felküldeni, kiket ő aztán gazdagon jutalmaz, vagy maga személyesen, vagy fő tisztje által, érdemdiót osztogatva egyszersmind olly idősb alattvalóinak is, kik magokat szorgalom által többi társaik fölött kitüntetétek. Ezt ollykor közönségesen az egész lakosságnak egyetemes és szabad ég alatt tartatni szokott ártatlan mulatozása követi, mellyet a' gróftöbb akó bor ajándékozással öregbit. A' korosbak tánczot kezdenek, ifjaik folytatják, tanuló gyermekeik felváltják, miglen ismét ifjaik végeznek; mások az alatt dalra vagy játéokra fakadván. A' szomszéd vidék lakosai illykor nem részvétlen, legalább hasonló jóllét-ohajtásban nem részvétlen szemtanuk. Mennyire buzgók pedig magok e' jókat érző alattvalók nevendék sarjadékaik serkentésiben, világos abból is: hogy az iskolai próbatételekre megjeleni szokott szülék számát az egyik isko-

laház (a' reformata) nem foghatván fel, a' mondott próbatéteket az egyházban szükség tartani, magok a' ref. tanulók száma 122, a' katolikusoké pedig 115re menvén. Tanulják e' gyermekek a' szokott vallás, erkölcsi szabályok, értelmes olvasás, számolás, irás 's a' többin kívül Hazánk földleírását 's történeteit röviden saját foghatásuk 's főképp életkörükhöz képest. Öröm is tapasztalni e' gyermekek kifejtettebb természeti okosságukat, külön vallások mellett is kölcsönös hajlandóságukat, szivességüket egymáshoz, mint e' jótékony pártolás és oktatás sikerét, melyet a' tisztek 's többi előljárók öszhangzó buzdítása is szerfelett gyarapít.

Péczelen Pest vmgyében meghalt f. 1833 martz. 25dikén néhai Bihari János özvegye Dubóczki Katalin, életének 110dik esztendejében. A' boldogultnak férje az ifju Ráday Gedeon gr. ur ős v. széapajánál ispánságot viselt, maga pedig udvari gazdasszony vala. Ő volt az, ki az 1739ki gugamirigykor a' szomszéd helységbeli szenvedőket ápolgatá, egyszerűs mind ő volt az, ki az 1831 járvány epekörságban a' helybeli földes uraságokat 's lakosokat biztatá, hogy valamint ez előtt 92 évvel, ugy most is megmentik az ég védő karjai ezen helységet a' közlő veszélytől, 's vigasztaló hekubai jós szavai hálá a' gondviselésnek! be is teljesültek. Ezen nesztori kort élt ritka vénségű asszony testére nézve alacsony, jó termetű 's állhatatos egészségű volt, 's ez uttal is csupán két heti gyöngéledés után vete életfonalának véget a' rá egy század és egy tizedig várakozott halál. Hideg tetemeit minden rendű és rangú szép sokaság kísérte örök nyugalma helyére. Száz 's tíz évid után béke nyugassza porod!

A N G L I A.

A' felsőház martz. 19iki üléséből említést érdemel még 15,000 londoni polgárnak lord Westminster által beadott azon kérelme, hogy a' zsidóknak minden polgári jusok és hivatalokhoz juthatás engedjék, vagy is ők is valahára már emancipáltassanak. A' nemes lord addig is, míg ez iránt külön indítványt fog a' ház elejébe terjesztetni 's akkor ő bővebben fog e' tárgy fejtegetésébe bocsátkozni, reményli hogy nincs már messze az idő, midőn t. i. minden, csupa

vallásbeli különözés miatt behozott tilalmak és sorompók el fognak végkép háríttatni. A' lord nem hiheti, hogy a' zsidók felszabadíttatása legkisebb kárára vagy ártalmára legyen a' statusnak. Daniában és Amerikában teljes polgári szabadsággal élnek a' zsidók 's ezen statusok nem érzik annak semmi kárát; nem a' Francziák de a' Hollandiak sem, miért maradna tehát a' felvilágosult Anglia a' civilizatio pályáján ezen nemzeteknél hátrább?? — A' londoni püspök megjegyzi, hogy ő sem akar most ezen tárgy bővebb vitatásába ereszkedni; de jöllehet a' test- és corporationsacta után a' britt törvényhozó test nem tiszta püspöki 's a' catholicusok emancipatioja után nem tiszta protestans többé: azért — még sem kell elfelejteni, hogy azon törvényhozó test eddig-elé, legalább színre 's külsőjére nézve, keresztyén volt. Néhány száz zsidó talán csak nem fogja azt nemkeresztyénné tenni. A' kérelem kinyomatása határozottatott el. — Az irlandi egyházi reformbillt pénz- vagy taxbillnek nyilatkoztatván az ez iránt kinevezett biztosság, lord Althorp (martzius 19ikén) jelenté, hogy 26ikán fogja indítványul tenni, hogy a' ház biztossággá válván, az irlandi egyház jövedelmeit vegye vizsgálat alá.

Az alsóház martz. 20iki ülésében az irlandi csendbill 23ik cikkelyeig haladott, azokat némi módosításokkal (O'Connell, Stanley, Ruthven 's több uraktól) elfogadván. A' Globe megjegyzi, hogy ezen bill a' sok mellékjavaslat által annyira elgyengült, hogy azt talán egészen újra kell dolgozni, a' mi, bár idővesztéssel jár, minden esetre jobb, mint olly törvényt hozni, melyet a' whiteboyc kaczagni 's lábbal fognának tapodni. — 21ikén ismét e' billnek kell vala vitatás alá vétetnie, de az ülést Attwood urnak azon indítványa foglalá el, hogy most mingyárt neveztessek ki biztosság az ország kézmunkából élő lakosi közt uralkodó nagy szükség okainak kikerestetésökre, miből Attwood ur némi sulyos adók eltöröltetésit 's a' mostani pénzrendszer változtatását véle eredhetőnek. Lord Althorp ellene volt ezen indítványnak, mivel ugy mond ő nem sokára elő fogja adni a' budgetet 's csak ekkor lehet majd megítélni: mi és mennyi adót le-

het az ország rövidsége nélkül eltörölni; megengedi hogy a' szükség nagy, de még sem olly nagy, mint Attwood ur festi, 's ha a' pénzviszonyok iránt nevezetnék ki biztonság, ez azon aggodalom által, mellyet szükségkép gerjesztene, az inséget még inkább nevelné. — Szavazatra kerülvén a' dolog Attwood ur 158 szóval 192 ellen kisebb számban maradt; de a' csendbill vitatására már nem volt idő.

Az alsóháznak egy minapi indítványra beadott kimutatás szerint, következő angol tengerhadi tisztnek birnak sinecurát: viceadmiral Thornbrough (szolgál 49 eszt.) 469 font st. jövedelmüt; contreadmiral Martin (szolgál 33 eszt.) 370 font. jöv.; tengerhadi general Saumarez (47 eszt. szolg.) 1728 font jöv.; tengerhadi vezér-helytartó (generallieutenant) Sidney Smith (21 esztend. szolg.) 1383 font jöv.; tengerh. generalörnagy Cockburn (29 eszt. szolg.) 1037 font jöv.; négy ezredes, mindenike 690 font jövedelemmel évenként. — A' conservatív-párti oppositionnak fontossága abból is látható, mond a' Morning-Chronicle, hogy annak egyik londoni egyesületében vagy is clubbjában két királyi herczegen kívül a' felsőházbeli főbb toryk, 97 bankír, több gazdag és befolyással bíró tisztviselő 's igen sok pap veszen részt. Ezen urak, az igaz, szerethetik a' régít, a' fenállót; de az ám a' kérdés: jó és hasznos é ezen szeretet az egészre nézve is és mennyiben?

Az egyesült angol-francia flotta, melly mint tudjuk nem régiben a' hollandi partok felé indula ki, újabb, u. m. martz. 20iki tudósítások szerint Dealhez visszatért 's innen a' francia osztály Cherbourgba ment vissza. — Ebből méltán lehet következtetni, hogy a' belga-hollandi kérdés Dedel urnak Londonba érkezte 's eddigi nyilatkozási után jobb fordulatot nyert. Miben? még nem tudatik.

Az angol főbb ujságok következőleg szólnak a' keleti dolgokról 's azon fordulatról, mellyet azok francia követ admiral Roussin föllépte óta vettének: Times. Francia ujságok a' török-aegyptusi ügyben tett újabb 's erős rendszabásokat egyedül ad-

miral Roussinnek tulajdonítják 's mi a' nemzeti hiuság ezen kis fitogatásán nem fogunk czivódni. A' tudósító, ki hihetőleg az ottani (konstantinápolyi) francia követségnek tagja, nemzete hatalmát nagyító hevében elfelejté, hogy még más országok is vannak Európában, mellyek szintugy birnak hajókkal 's admirálokkal mint Franciaország, 's hogy az orosz hajók visszavonulását nem kevésbé okozhatá az angol tridens tekintete, mint ennek derék szövetségeseé, a' Franciaé. Azonban igen örülünk, hogy Oroszországnak segedelme visszatolatott 's nem kérdjük: mennyit kell az autocrator flottájának ijedelme 's tiszteletéből Angliának, mennyit Franciaországnak tulajdonítani? — Globe. Bármi szint ad is Russia legközelebbi indítóokainak 's bármint fogná is magát eleinte hatalma és birtoka nagyobbításától tartóztatni, még is mindig ollyan volt eddig az ő harapódzó politikájának menetele, hogy minden egyéb statusnak szoros kötelessége, az ő lépésit kettős szemügyön tartani, valahányszor ezen hatalom nagyobbodási czélzata észrevehető, mutatkozzék az ürügy bármilly szépszínűnek, a' czél bármilly ártatlannak. Courier: A' francia követnek hamar elszántsága ez uttal ugy látszik szükségtelemné tevé Oroszországnak baráti közbenjárulását a' porta és Ali közt. A' mi ezen utóbbinak terveit illeti, mi nem hisszük hogy neki valaha szándéka lett volna a' nagy uri széket elfoglalni. Mehemed Ali sokkal értelmesebb férjfiu, mint sem ne tudná, hogy a' török nép, vallási előítéletei miatt, fejedelmének ollyat nem ismerhet el, ki nem a' propheta nemzetségéből származik. Igen csalékony dicsvágy lenne az Mehemed Ali részéről, ha ő Aegyptus gazdag földeinek birtokát a' török birodalom bizonytalan 's ingátag fejedelemségével akarná fölcserélni. Ő Syriát ohajtá 's ezt most meg is nyeré. A' fényes porta, a' helyett hogy ezen jövedelmenlen birtokrész áltengedése által gyöngülne, inkább talán nyer, mennyiben t. i. a' reá fordított hasztalan költekezéstől megmenekszik. Ha Aegyptusnak ura eddigleni feszező jobbágy helyett a' portának hatalmas szövetségese leend, ugy ez által Törökország

helyezete javul és sokkal sikeresebben fog ez Oroszország szünetlenül nagyobbodásra vágyó törekvéseinek ellenállhatni.

Portugáliából mártz. 20-dikaig nem jött ugyan még semmi nevezetes történetnek híre Londonba, de itt az iránt nem volt kétség többé, hogy dom Pedro ügye és állása az utóbbi hetekben javult. Ugyan is az Angliából ujobban indult 350 főnyi segéd sereg San Joao da Foznál szerencsésen partra szállott; mártz. 19-ikén pedig egy más, francia hajó indult ki a dűnéből Oporto felé 300 emberrel, eleséggel és hadiszerekkel. Ellenben rebesgeték azt is, hogy admiral Sartorius a királyné hajóhadának vezérségéről lemondott.

Marquis Palmellanak elbocsáttatását, mint a Sun irja, a francia kormány érzékeny nehezteléssel vevé, sőt legközelebb egy Oportoba visszatért francia tiszt által dom Pedroval tudatá, hogy többé ügyét sem pártolandja, ha csak változtatott politikájáról le nem mond.

FRANCZIAORSZÁG.

A Moniteur mártz. 23-ikán egy kir. rendeletet közöl, melly által gróf Sebastiani, generallieutenant, követkamarai tag 's volt külsőminister ujlag ministerré, most ugyan még osztály nélkül de a ministeri tanácsban részvétellel nevezetik ki. —

Mártz. 22-ikén már megadá a követkamarara azon 780,500 franc-nyi pótlék hitelt, mellyet rendkívüli költségekre 21-dikén a tengerminister kért. A kamara nem is kívánt újabb világosításokat a ministertől, noha a tárgy (török-aegyptusi ügy) olly igen érdeklő. Általában ezen ministerium iránt, mellynek budgete ez nap is folyvást vittattatott, igen nyájas kedvű volt a kamara 's csak egy lerovást sem fogadott el de Rigny ur megegyezése nélkül, több pontot minden észrevétel nélkül hagyott helyben, némellyiknél a költséget meg is szaporította. Így Arago ur indítványára 30,000 francot ajánlott arra, hogy ezentul minden hadi hajó kapjon egy chronometert (idő-mérő) 's egy reflexio-kört (Reflexionskreis), melly műszerek sokkal biztosabb vezérek a tengeren, mint a sok befolyásnak engedő magnestó (Kompass).

Rigny ur itt megjegyzette, hogy már eddig is minden nagyobb utat teendő hajónak adtak illyes műszerek, 's általában a francia tengerűttudomány annyira tökéletesült, hogy talán egyik hajóhadnál sem történt nagy idő óta olly kevés szerencsétlenség, mint a francziánál. A francia kikötőkből Kelet-Indiába járó hajók előre kiszabott utjokban 24 óránál többet nem hibáznak. — Ez nap az egész tengerügyministeri budget elfogadtatott; nagy figyelem 's oppositio várja a hadministerit.

A Gazette de France mártz. 23-ikán fekete szélekkel jelent meg, mint mondja jelöl egy igen gyászos előérzésnek. — T. i. a berr yi herczegné kétségkívül meghal, ha tüstént szabadon nem bocsáttatik, 's gyilkolás az is, úgy mond a Gazette, ha megvonja az ember a szabad levegőt azoktól, kik nélküle nem élhetnek. A Quotidienne szinté azt mondja, hogy több orvos tanúsága szerint a herczegné, ha folyvást Blayeben kell maradnia, hat hónapnál tovább nem fog élni. (A herczegné csakugyan gyöngélkedik, kivált mellére, de nem olly veszedelmesen. Dubois doctort nem bocsátotta magához; Menière urat kívánja szüléskori orvosául). Chateaubriand ur 100 francot adott Laffitte ur hotelének visszavételére; máskor úgy mond Laffitte ur ötöt 10,000 franc-kal segíté. Általában az ajánlatok erősen gyűlnek.

Irtuk, hogy a Temps, National és Charivari ügyvivőji az assisek (ugyanazon bíróság, melly a pisztoly-lövés pörét vivé) elibe idéztettek. A Temps cikkelye iránt nem illetőnek nyilatkozott a törvényszék, mint-hogy az nem tudósítás (compte rendu) volt, hanem okoskodás. A National és Charivari ügyvivőji nem jelentek meg 's az ítélet rájok (mártz. 20.) par défaut ugyancsak keményen ütött ki. Mind a két ügyvivő (Cachet és Paulin) egyegy hónapi fogházra 's 5,000 franc birságra ítéltetett, e' mellett a Charivarinak egy esztendeig, a Nationalnak két esztendeig tilos, törvényszéki tudósításokat közleni. A publicum boszankodással vevé ez ítéletet, 's a National azon kívül hogy a cassatio-székig viendi azt, előre is kimondja, hogy őt semmi hatalom sem fogja tartóztatni, ezután mint eddig a

kármelley érdekes pörfolyamról, annak eldöntetése előtt is, bíráló észrevételeket adni, mi által a' hivatalos tudósításnak semmikép sem praeiudical 's a' mire neki valamint minden más ujságnak is tökéletes jusa van, mellyet egy illy ferde tilalom nem fog megsemmisíteni.

NÉMETORSZÁG.

Berlin, martz. 16. Azon katonabiztoság, melly itt a' német szövetségi hadsereg szerkezete iránt tanakodás végett gyűjtett, rövid időn elvégzendő munkáját 's azután eloszlik. Mondják hogy ezen biztosság ajánlata szerint háboru esetén a' szövetségi tábor két részre fog felosztatni, t. i. éjszakra és délire. Amannak vezérségét kétségkívül egy porosz, emezét egy ausztriai generál fogná nyerni, mi által el lenne hártva a' nehézség, mellyel különben az egy fővezér választatása szükségképen járna. Különös gond lesz egyszersmind a' szövetségi külön hadrészek könnyű és célirányos egybevonathatására, mire nézve bizonyos gyűléspontok fognak, mint meg annyi fontos hadiállások, kijeleltetni, mellyekhez a' kiállítandó seregek csatlakozzanak. A' kiállítás, nem, mint eleinte szándék vala, hátra, hanem előfelé fogna történni, úgy hogy egy, Franciaországgal leendő háboru esetén a' német szövetségi főtábor a' Rajna mentében állíttatnék föl. — A' mi hadunk lefegyverzésén erősen dolgoznak. Kurírok jönnek és mennek Pétervárába; úgy látszik az alkudozások Belgiumot 's Lengyelországot illetik. Az angol cabinet, úgy mondják, indítatva érzi magát a' bécsi congressus-acta által is a' lengyel népnek meghagyott nemzeti-lét 's méltóság helyreállítatását sürgetni. Itt reménylik, hogy az angol cabinet lépései nem lesznek foganatlanok, annál kevésbé, minthogy a' nagy gerjedettség, melly a' lengyel revolutio kitérte óta e' nép iránt az Oroszoknál buzongott, most már lassanként szünni kezd 's a' haragot szánakozás váltja fel. — Sokat olvassák itt a' reichstadti herczeg életírását exminister Montbeltől. Szegény Montbel! Ő nem volt szerencsés mint minister, 's mint író sem fog irigyeket támasztani. — 's a' t.

Szász királyi titkos tanácsos és megha-

talmazott követ báró Reitzenstein ünnepélyes audientían martz. 26ikán kérte meg Fridrik August szász kir. corregens herczeg Ő kir. Magassága nevében Máriát bajor kir. herczegasszony Ő Magasságát. — Báró Cetto, a' londoni udvarnál volt bajor követ, hasonló hivatalra Bécsbe; Gaszer, eddig Bécsben volt bajor követ, pedig hasonló hivatalra Görögországba vannak kinevezve. — A' württembergi (ujon választandó) kamarák maj. 15ikére fognak egybe hivatni.

HOLLANDIA.

Az amsterdami Handelsblad következőt közöl Haagából martz. 22dikéről: Báró Zuylen visszaérkezte naponként váratik, (a' báró már megérkezett) az újabb alkudozásokról nem hallik semmi bizonyos. Azt mindnyájan hiszik, hogy Dedel ur fel van hatalmazva, olly egyezéskötésre Anglia 's Franciaországgal, mellynél fogvást az embargo megszünjék, a' hadifoglyok visszabocsátassanak 's általában a' három hatalom közötti viszonyok ismét azon lábra állíttassanak, mellyen a' mult 1832iki november előtt voltak. Ezután föl van hatalmazva Dedel ur, az öt hatalmassággal együtt ereszkedni alkuba azon föltételek iránt, mellyek Belgiumnak Hollandiától végképi különválását állapítandják meg. Ezen végegyezés megkötéseig Belgium 's Hollandia közt, a' Schelde, az 1814ben megállapított vám 's fürkészetpénz (Visitationsgeld) fizetése mellett, szabad leend. — Legnagyobb nehézség most az, hogy Anglia 's Franciaország a' velök kötendő békegyezésben azt akarják pontul tétetni, hogy Hollandia Belgiumnak függetlenségét a' nov. 15iki szerződésben kitűzött határ szerint előlegesen is ismérje meg, — miért aztán Anglia 's Franciaország ígérnek, hogy haladék nélkül a' végegyezés létesíthetéséhez fognak látni 's arra Ausztriát, Porosz és Oroszországot is felszólítani. — Ha ez igaz, úgy Dedel ur nem fog semmi további alkudozásokba bocsátkozhatni, mig Belgium függetlenségének megismerése el nem lesz fogadva. A' partinknál megjelent angol-francia flotta nem okoz most semmi aggodalmat, tudja mindenki, hogy az e' jelen pillanatban pusztá demonstrational nem egyéb. —

SPANYOLORSZÁG.

A' spanyol ministerium a' királyné és liberalismus szellemében megváltozott. A' francia (ministeri) Nouvelliste következő levelet ad e' tárgyról: A' változás azon részét illeté a' ministeriumnak, melly mióta hivatalba lépett, mindig ellendolgozott a' királyné által behozott reformok 's javításoknak, 's melly a' helyett, hogy a' közvéleménynek legkisebb elégtételt is adna, a' papi despotismust katonadespotismussal akará föl-váltatni. Elbocsáttattak Zea-Bermudez, Cruz és Ofalia. Az első helyébe külministerré hg San Fernando, Cruz helyébe hadministerré gróf Carthagená (Morillo), végre Ofalia helyett belministerré San Martin urak nevezettek ki. Ezek belépte egységet t. i. egyvéleményüségét fog a' ministeriumnak adni, mellynél fogvást az annál sikeresben fog a' visszaélések eltörlésin munkálódhatni, mellyek különben Ferdinand monarchiáját előbb utóbb veszély örvényébe döntötték volna. 's a' t.

A' madridi udvari ujság következő királyi rendeletet közöl mártz. 14ikén: „Föl-séges unokaöcsém, a' portugáli király, azon levelében mellyet hozzám a' mult febr. 23ikán Brágából intézett, abbéli hó ohajtását fejezé ki, hogy nénye, a' beirai herczegasszony, nekem igen drága és szeretett unokahúgom, ama' királyságba saját háznépe körébe térne vissza, minekutána immár a' gyámság, mellyet fia, don Sebestyén infans felett vitt 's melly Spanyolországba utaztának 's eddigi itten tartózkodásának oka volt, a' nevezett infans házassulása által véget ért. Én ezen igazságos kívánatot helyben hagytam 's a' herczegasszony, annak teljesítésében szinte megegyezvén, e' hónap 16dikát szabta elutazása napjául. Az ő kérelmére megengedém egyszersmind azt is, hogy don Carlos és don Sebastian herczegek háznépeikkel együtt őt ezen utjában két hónapra kísérhessék el.“ — E' végre parancsolja a' király, hogy az illő és szükséges rendszabások az utazás könnyítésére 's biztosítására tétessenek meg, a' költséget okozó pompás fogadások pedig maradjanak el. (A' rendek, spanyol rendek hihetőleg jövő aprilisben fognak egybe gyűlni).

PORTUGÁLIA.

A' lissaboni udvari ujság jelenti, hogy a' király (dom Miguel) Oporto ellen munkáló seregeinek fővezérségétől visconde Santa-Martát, ennek betegeskedése miatt 's ön kérelmére, feloldván, azt eddigi hadminister gróf St. Lourenco-ra ruházá, a' hadministeri foglalatosságokat pedig ideiglen gróf Barbacenára bizta. Továbbá ezen ujság szerint a' királyi seregek sánczolatai a' Douro jobb partján szinte egész a' San Joao da Foz várkastélyig haladtak; Lordellonál pedig két tűz-telep (batteria) allittatott, melly által Oportonak San Joao da Foz-zal közö-sülhetése gátoltatik.

A' Gazzetta di Genova tett legelső említést egy ütközetről, melly mártz. 4ikén Oporto előtt történt volna. Biztos tudósítások a' dolog körülményeiről még nem jöttek, de annyi bizonyos hogy csata történt 's dom Pedro volt a' győztes. Egy levél az angol Courierban (Oportoból, mártz. 4ről, gőzhajó által) ugy adja elő e' dolgot, hogy a' Miguelisták 13ika éjjelén a' várost erősen lödözték, 4ikére viradólag pedig hevesen támadták meg Cordello v. Lordello és San Joao da Foz erőseiket, mig egyszersmind Agoa-ardente felől cselcsatát (falscher Angriff) kezdetek a' város ellen; de mint e' levelező írja, a' Miguelisták 600 ember veszteséggel üzettek vissza, mig dom Pedro nem vesztett többet száznál. — Egy másik levél szerint (dom Pedro hajóiról) nem a' Miguelisták támadták meg a' nevezett helyeket, hanem general Solignac csapott ki, 's pedig szerencsésen, hogy az ellenséget San Joao da Foztól elűzze. — Végre egy lissaboni levél mártz. 9ikéről különféle híreket említ, mellyek ott akkor a' mártz. 4ki csatáról szárnyaltanak 's mellyek között az talált legtöbb hitelt, hogy a' Miguelisták da Foz kastélyát csakugyan megtámadták, de nagy veszteséggel verettek vissza. Irja egyszersmind a' tudósító, hogy újabb miguelista seregek küldettek Oporto felé, névszerint egy 1,200 főből álló voltigeur ezred.

Brigád gen. Raymondo Joze Tinheira, a' st. juliani erőség ideigleni kormányzója, azért, mivel e' vár 's némelly tőle függő erősegek la Cuirassier és la Ménagère fran-

ezia hadi briggekre minden alapos ok nélkül tüzeltek, hivatalából kitétetett, egyszersmind az utóbb nevezett francia hajóval jan. 5ikén történt egyebekre nézve nyomozó biztosság nevezetett ki.

ELEGY HIREK.

Eddig az Oroszbirodalomban a' rendes katonaság főképp pedig a' testőri ezredek számára a' kormány e' végre tartott saját méneseiből állítá ki a' szükséges lovakat, mi sokkal tetemesb költségbe kerülhetett, mintha magányos személyektől vásárolhatá; ennek eszközzésire a' ménesi biztosság közelebbi jelentése szerint ezer 's néhány száz ló a' nemesb fajból fog köz árverési uton a' népnek eladatni, 's így a' mondott ménesek száma kevesítettetni, hogy ez által a' nemesb fajtenyésztés birodalom-szerte divatra kapjon, sőt Ő Felsőge rendeléséből évenként a' birodalom fővárosiban Pétervár, Moszka 's Lebedjanban lóversenyek is tartatni, melyekben a' leendő nyertesek számára ugyan Ő Felsőge tetemes jutalmakat teve fel. — Kölln vidékin igen elhatalmazván a' himlő kivált a' katonaság között, a' koblenczi hadi főkormány rendeléséből ezután minden ujonez (katoná) ha mindjárt másod izben is, be fog oltatni. Nyilván nálunk is arra kerül a' dolog még a' nemkatona beoltottakra nézve is a' legujabb tapasztalások szerint. — Dr. Rust a' berlini ujságba iktatott körlevelében az ammonium carbonicum-ot mint igen hasznost 's példátlan foganatut ajánlja a' skárlát-láz ellen. — Az orosz-lengyel kereskedés könnyítése végett az orosz Felsőge financz miniszteréhez intézett legközelebbi parancsa szerint új pénzfajokat t. i. fél 's $\frac{2}{4}$ rubeleket orosz és lengyel felirással, nem diákkaal veret. — Párisban martz. 9kén nagy táncmulatság tartatott a' menekedett Lengyelek fölsegéllésőkre, melly 25,000 franc hasznót hajtá be. — A' járvány moszka náthahurut (influenza-Grippe) mellyben Pétervárott száz ezren tul sinylének a' minap, Königsbergbe szivárogván, a' Poroszokat is meglepte már. Mün-

chent az idegláz (Nervenfieber) 's hagymázból származó szapora halomás pusztítja, úgy hogy számosan a' göresmirigy visszatértéről is hajlandók borzongtukban álmodozni, főképp porosz Szileziában.

Martz. 15ikén Hálában 3 napi betegség után a' hires Curt-Sprengel meghalálozott.

Olly töménytelen sokaságban pezsg a' héring most, hogy a' hálót is bajjal sülyeszthetni vízbe; már 180 ezer tonnát sóza be csak Norvegia febr. 13ig. Számos hajót feltartóztatott mentiben a' hal sokasága is. 200 naszádnál (dereglyénél) több halász 's kimondhatatlan sikerrel. Ez meglepő öröm lehet a' böjt- hal- 's héring-kedvelőkre nézve (természetesen a' jövő esztendőre).

Londoni ujságok mult évi oct. 18ikaig terjedő híreket közlenek Cantonból, melyek szerint Li, az ottani kormányzó, ki tömérdek sommákat költött el az ezen tartománybeli lázadás elnyomatására, a' nélkül hogy abban boldogult volna, lánczra veretve vitetett Pekingbe. A' jámbor Li hihetőleg mennyországba jutand, még mielőtt a' menyei birodalom fővárosát elérné. Egyébiránt, minthogy az Angoloknak eskütt ellenségek volt, nem igen sajnálják őt a' cantoniak. Helyébe Lu neveztetett ki kormányzónak. —

Ujabb: A' francia követkamara martz. 26iki ülésében a' hadministeri budget iránt kell vala tudósításnak olvastatnia, azonban a' kamara ezt olvastatás nélkül mingyárt sajtó alá rendelé 's vitatását a' nyilvános-oktatásministeri budget vitatása után határozá. Ezután 210 szóval 82 ellen elfogadá Bavoux ur törvényjavaslatát a' házassági elválhatás iránt. — Páris városának mult évi kiadási 62 millio 300,000 francra mentek. — Hg Paskewits Varsoból Pétervárába hivattott meg, mint mondják, tanakodás végett némi enyhítő rendszabások miatt, melyeket az orosz udvar Anglia és Franciaország sürgetéseire a' Lengyelekre nézve hozni szándékozik. —

A' gabona pesti piaczi ára apríl 4ikén 1833:

poz. m. val. gar.	legjobb	közép.	csékély	poz. m. val. gar.	legjobb	közép.	csékély
Tisztabuza	—	106 $\frac{2}{4}$	—	Zab	38 $\frac{2}{4}$	36 $\frac{2}{4}$	34 $\frac{2}{4}$
Kétszeres	80	73 $\frac{2}{4}$	—	Köles	—	—	—
Rozs	56	53 $\frac{2}{4}$	46 $\frac{2}{4}$	Köleskása	—	—	—
Árpa	—	50	46 $\frac{2}{4}$	Kukoricza	66 $\frac{2}{4}$	—	—

P é n z k e l e t.

Bécs apríl 21kén közép. pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	91 $\frac{2}{4}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	51
— 4 pC.	82 $\frac{2}{4}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	51 $\frac{1}{2}$
— 1820ki köles.	—	Bankrészvény	1204
— 1821ki —	134 $\frac{2}{4}$	Cs. arany pC. agio	—